

Здружението за заштита на правата на детето

ПРОГРАМА
ЗА РАБОТА НА ЗДРУЖЕНИЕТО ЗА ЗАШТИТА НА ПРАВАТА НА
ДЕТЕТО
(период 2016-2017)

СКОПЈЕ, јануари, 2016

ВОВЕД

Политичките, економските, социјалните, културолошките помени кои се одвиваат во Р. Македонија, пропратени со социјални проблеми генерираат и нови социјални појави, кои бараат од заедницата соодветна реакција. Општеството се соочува со проблеми врзани за невработеноста, сиромаштијата, менталното здравје. Новите појавни облици на употребата на дроги и алкохол, трговија со луѓе, проституцијата, експлоатација на децата. Последиците од сиромаштијата се манифестираат со неисхранетост особено на децата, исклучување на децата од училиште, и нивно вклучување во најлоши форми на злоупотреба на детскиот труд (деца на улица) или во трговија со луѓе.

Сиромаштијата и ограничениот пристап до социјалните услуги ги лишува семејството и примарната мрежа, да осигураат квалитетна и навремена грижа кога станува збор за потребите на своите членови, особено за децата.

Во решавање на актуелниот статус на сите ранливи групи население во моментот државата преку донесување на стратешки документи, закони и непосредни активности обезбедува подигање на степенот на вклученост и подобрување на состојбата на граѓаните. Со дополнувања на системот на социјалната заштита се овозможи учество на невладиниот сектор во вршењето на определени услуги од социјалната заштита. Низ системот на акредитација и финансиска поддршка на невладините организации се проширува опсегот и се подига квалитетот на услугите на граѓаните во заедницата. Ова ја отсликува интенцијата на Македонија за пристапување во европските иницијативи за обезбедување социјална вклученост.

Здружение за заштита на правата на детето

Здружението за заштита на правата на детето е формирано во ноември 1998 година. Повеќе од десет години, во периодот од октомври 2001 до јуни 2012 година, бевме членка на меѓународното движење Defense for Children International (DCI) со седиште во Женева. Како DCI-Macedonia, секција во оваа реномирана меѓународна организација, постигнавме високи резултати и добивме меѓународни признанија.

Здружението е невладина, непрофитна и непартиска доброволна организација, чија основна цел е да ги штити правата на детето. Својата активност ја темели на Конвенцијата за правата на детето. Во досегашниот период на постоење, здружението реализираше голем број на важни проекти, со цел да се прошири идејата за заштита на правата

на детето, да ја истражи состојбата на децата и ранливите групи деца, организира помош и заштита, ја мобилизира заедницата во активностите и ја информира јавноста за состојбата на децата и остварувањето на правата. Ова придонесе здружението да добие акредитација во Министерството за труд и социјална политика за давање на социјални услуги на граѓаните како и финансиска поддршка за реализација на определени проектни активности во корист на децата.

ВИЗИЈА на Здружението е создавање на свет во кој детето ќе ги ужива и остварува своите права на ментална, физичка и социјална благосостојба според највисоки стандарди и ќе може да оствари хармоничен развој на личноста, да расте во семејна средина во атмосфера на среќа, љубов, почит, сигурност и разбирање.

МИСИЈА: Почитување и заштита правата на детето без оглед на расата, бојата на кожата, полот, јазикот, вероисповедта, политичкото или друго убедување, националното, етничкото или социјалното потекло, имотната состојба, попреченоста, потеклото или друг статус на детето или на неговиот родител или законски застапник загарантирани со Конвенцијата за правата на детето.

ВРЕДНОСТИ на кој се темели делувањето на здружението се: Доверба, Сигурност, Посветеност, Одговорност, Храброст, Комуникација и Тимска работа.

Во склад со тоа, активностите на здружението се насочени кон воведување и примена на закони, политики и практики кои овозможуваат унапредување на добросостојбата на детето, заштита на неговите права и полно учество на детето во општеството.

Основни принципи, цели и задачи на делувањето на Здружението во областа на заштитата на правата на детето и неговата непосредна заштита се:

- имплементација на Конвенцијата за правата на детето во домашното законодавство и практика;
- подигање на свеста за правата на детето и создавање чувство на солидарност со децата од целиот свет;
- поттикнување и оценување на примената на правата на детето предвидени во меѓународното право, а особено правата предвидени со Конвенцијата за правата на детето;
- преземање активности за надминување на состојбата со непочитување или кршење на правата на детето;
- основање и раководење со детски центри (Дневен за деца на улица) за унапредување и примена на ефикасни механизми за заштита на правата на детето во конкретни области и ситуации,
- лобирање за измени и унапредување на легислативата од областа на правата на децата;

- здружување во национални и регионални коалиции и мрежи на невладини организации кои работат на полето на детските права;
- организира симпозиуми, семинари, тркалезни маси, Прес-конференции за печат поврзани со афирмацијата и заштитата на правата на детето.

ПРОГРАМСКИ АКТИВНОСТИ

Здружението и во наредниот период, ќе развива проекти и активности кои ќе овозможуваат создавање можности за развој на децата и младите, подигање на капацитетот за нивно учество во заедницата, афирмирање на различностите.

Заради тоа програмите и проектите ќе бидат насочени кон унапредување на социјалните вештини, образованието и воспитанието, нивно вклучување во институциите и општествените текови, застапување за остварување на правата на детето. Поблиску, и во наредниот период Здружението ќе се насочи кон подобрување на статусот и положбата на децата Роми и нивните семејства.

1. ДНЕВЕН ЦЕНТАР ЗА ДЕЦА НА УЛИЦА- Шуто Оризари

Здружението ќе продолжи да го развива Дневниот центар за деца на улица“ во Шуто Оризари, кој е формиран во февруари 2006 година, со имплементирање на Проектот за развој на Општините (финансиран од Светска Банка и Министерството за финансии). Во континуитет, од формирањето до денес, работи со ранливи групи на деца и нивните семејства, нивната непосредна животна и социјална средина. Во давањето помош и заштита на децата и нивните семејства, центарот развиваше активности поврзани со владините институции, други невладини организации, локалната самоуправа, соодветните Министерства, амбасадите, донатори.

Бидејќи, фокусот на центарот се децата на улица, кои претставуваат најранлива група на деца, како значајни соработници и финасиски подржувачи на одредени проектни активности се: Министерството за труд и социјална политика, Градот Скопје, ФИОО-М, приватана донација на ТИНЕКС, Германското друштво за меѓународна соработка – ГИЗ.

Работата на дневниот центар опфаќа повеќе програмски активности:

Теренска работа

- откривање/ идентификување на лица, семејства и одделни групи население во социјален ризик, преку континуирани посети на терен од страна на социјален работник и по потреба на други членови на тимот од дневниот центар.

- идентификација и дефиниција на проблемите во заедницата (услови за задоволување на социјалните потреби: број на постојни ресурси во заедницата, проблеми во инфраструктурата и сл.
- Индивидуална работа со семејствата.
- Подготвување индивидуален план за работа во согласност со специфичните потреби на семејството и неговите одделни членови, особено децата,

Посредување помеѓу граѓаните/ корисниците и давателите на социјалните услуги; олеснување на пристап до расположливите сервиси во местото на живеење и вклучување во системот на социјална заштита.

Згрижувачка функција на Дневниот центар за деца на улица

- Згрижување во просториите на дневниот центар за деца на улица во текот на денот /пет пати во неделата, од 8 до 16 часот,
- корисници на дневниот центар се деца на улица (капацитет за 100 деца) на возраст од 04-18 години,
- обезбедување услови за одржување на личната хигиена и едукација за личната хигиена (бањање,миење заби, шишање на коса, пресоблекување во чиста облека,чистење од вошки и сл),
- Преку неформално образование – припрема и описменување на децата за влегување во образовниот систем и поддршка на децата кои се запишани во училиштата за што подолго останување во образовниот систем (работа со 100 деца, поделени во три групи, според возраст и совладани социјални вештини),
- Давање психосоцијална поддршка (информации, советување) на загрозените групи на деца,преку индивидуална работа со децата и нивните семејства особено во случаи на семејно насилство, трговија со луѓе, трудова и друг вид злоупотреба;
- Јакнење на децата, младите и нивните родители со едукација и развој на социјални вештини преку обработка на различни теми преку: работилници, информативно едукативен материјал-брошури) и слично;
- Работилници со деца: образовни, креативни игри и творби, ликовни, музички, работилници во природа, спортски активности;
- Реализација на разновидни културни, рекреативни, спортски активности организирани во вид на екскурзии во и надвор од Скопје, (Организирање на 5 еднодневни локални посети со

културно-едукативен карактер Таатар за деца и млади, Музеј итн, со цел запознавање со културата и историјата, развивање на љубопитноста и желбата во истражување, надградување на знаењето и организирање на тридневно зимување во Детски одомралишта „Шула Мина“-Крушево или Пелистер;

- Работилници со родители на различни теми кои соодветстуваат на проблемите со кои се соочуваат во нивниот живот: Родителска грижа и одговорност, Образование, Детска заштита и детски права, Малолетнички/детски бракови, малолетничка бременост (ризици/последници), заштита од несакана бременост и други;
- Помош во постапките за обезбедување основни видови на здравствена заштита (добивање на здравствена книшка), посредување во имунизација, посредување кај здравствени институции за добивање одреден вид здравствена заштита;
- Обезбедување хуманитарна помош во топла облека, обувки, училишен материјал и хигиенски пакети;
- Обезбедување на лична документација од матичните евиденции (постапки за обезбедување извод на родени, користење ДНК анализа).

Соработка и координација

Проширување на сите видови соработка со сите субјекти кои принесуваат за заштита на правата на детето, давање помош и заштита со цел унапредување на нивното ментално, емотивно и телесно здравје, преку:

- комуникација и соработка со владини тела, институции, локалната самоуправа
- умрежување на Здружението за заштита на правата на детето со други локални, национални и меѓународни невладини организации
- воспоставување и негување соработка со приватниот сектор,

Подигање капацитети на членови на Здружението за заштита на правата на детето и тимот на Дневниот центар

- Обука-работилници за членовите на тимот:
  - за правата на детето
  - малолетничка правда
  - методи и техники за работа со деца и на терен
  - развој на работилници со деца од 4-7 години/ искуства од работата на градинките
  - развој на евиденцијата и документацијата на работата на

Дневниот центар-софтвер / со очекувана финансиска поддршка од Германското друштво за меѓународна соработка-ГИЗ
- размена на искуства со досега формираните ресурсни центри во пилот општините/проект на ГИЗ, за работа со ранливи групи население во заедницата (Пробиштип, Кочани, Дебар, Куманово).

- Регионална работилница која може да се организира со земјите вклучени во проектот на ГИЗ (Р. Србија, Косово, Босна и Херцеговина), пред крај на проектот а со цел да се разменат искуствата и резултатите од работата.
- Подигање капацитети на на Здружението за заштита на правата на детето за изготвување и менаџирање на проекти и барање финансиска поддршка, преку обука на членовите на здружението и непосредна техничка и финансиска поддршка од Канцеларијата на ГИЗ.

Промовирање на работата на Здружението за заштита на правата на детето и Дневниот центар за деца на улица

- настапување во електронските и
- пишаните медиуми
- брошура - памфлет , плакат за за работата на дневниот Центар во рамките на овој проект

2. МОНИТОРИНГ НА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ДЕТЕТО

Мониторингот како процес, здружението за заштита на правата на детето го спроведува на повеќе нивоа. Мониторингот се остварува на ниво на дете и група со цел поттикнување осетливост на поширокото опкружување на детето за согледување и создавање услови за остварување на правата на детето. Потоа, припрема известување до надлежните институции за состојбата и за напредокот во унапредувањето на положбата на детето/децата. Здружението има активен однос и учествува во постапките за заштита на правата на детето и ги застапува неговите права и интереси.

На национално ниво, здружението ќе учествува во подготовка на Детскиот алтернативен извештај за состојбата со правата на детето во Р. Македонија, кој го припрема невладиниот сектор за Комитетот за правата на детето при ООН со седиште во Женева.

3. ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Со повеќе стратешки документи определени се низа мерки и активности за намалување на сиромаштијата и социјалното вклучување на ранливите групи граѓани, особено кога станува збор за работа со деца на улица, нивните родители и заедницата. Во таа насока, Здружението за

заштита на правата на детето ќе реализира истражување за социо економскиот статус и социјалната инклузија на Ромите - чии деца се корисници на Дневниот центар за деца на улица-Шуто Оризари.

4. ВКЛУЧУВАЊЕ ВО ИЗРАБОТКА НА СТРАТЕГИИ, ЗАКОНИ И ДРУГИ ДОКУМЕНТИ ПОВРЗАНИ СО ЗАШТИТАТА НА ДЕТЕТО

Здружението за заштита на правата на детето ја следи примената/ имплементацијата на меѓународните и националните документи и закони кои се однесуваат на создавањето услови и остварувањето на правата на детето. Со свои иницијативи, предлози и непосредно учество, здружението ќе придонесе кон хармонизација на легислативата со ЕУ и ОН као и со најдобрата пракса на земјите на ЕУ и во светот.

5. ОСТВАРУВАЊЕ НА СОРАБОТКА И КООРДИНАЦИЈА

За да ги остварува своите задачи и севкупните активности, здружението соработува и комуницира со министерствата, центрите за социјална работа и установите за социјална заштита, училиштата, здравствените установи, невладини и хуманитарни организации. Заради спроведување на различни програми и понатаму ќе соработува и со меѓународни меѓувладини и невладини организации.

6. ИЗДАВАЧКА ДЕЈНОСТ

Здружението ќе прави напори одредени трудови од областа на заштитата на правата на детето и резултатите од својата работа да ги промовира преку публикување, изготвување промотивен материјал (брошура), одржување на актуелната ВЕБ страна.